

**Evropski
Socialni
Skład**

PRILOGA II A

SPREMLJANJE PODROČJA OCENJEVANJA

(besedilo ni jezikovno pregledano)

Pri pripravi poročila so sodelovali: dr. Zora Rutar Ilc, Vladimir Milekšič, dr. Jasna Mažgon, Saša Ribič, mag. Tina Klarič

Metodološka podpora in statistična obdelava:

Dr. Jasna Mažgon in Vladimir Milekšič

1. METODOLOGIJA

Stališča učiteljev smo zbrali s pomočjo vprašalnika, ki je vseboval 20 vprašanj, od tega je bilo 16 vprašanj zaprtega tipa, 3 vprašanja odprtega tipa in eno kombinirano vprašanje.

Iz tabele je razvidno, da je v raziskavi sodelovalo 96 učiteljev, ki izobražujejo v izobraževalnem programu Tehnik mehatronike in Tehnik oblikovanja. Od tega je bilo 66 učiteljev iz programa Tehnik mehatronike in 30 učiteljev iz programa Tehnik oblikovanja. Vzorec sicer ni bil izbran slučajnostno, vendar je dovolj velik, da dobro predstavlja populacijo učiteljev, ki poučujejo v programih Tehnik mehatronike in Tehnik oblikovanja in delujejo v podobnih pogojih, kot učitelji, zajeti v vzorec. Anketo je izpolnilo 49 učiteljev in 47 učiteljic.

Tabela 1 Število in odstotek anketiranih učiteljev po šolah

Šola	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
SŠ za oblikovanje Ljubljana	18	18,8
ŠC Celje	18	18,8
ŠC Ptuj	17	17,7
ŠC Velenje	13	13,5
SŠ za oblikovanje Maribor	12	12,5
TŠC Kranj	10	10,4
SŠ tehniških strok Šiška Ljubljana	8	8,3
SKUPAJ	96	100,0

Pri zbiranju splošnih podatkov o učiteljih nas je zanimalo področje, ki ga poučujejo. Znotraj naštetih področij so v anketnem vprašalniku obkrožili tisto, v katerem poučujejo največ ur.

Tabela 2 Področje poučevanja

Področje	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
Splošnoizobraževalni predmet	50	53,8
Strokovno vsebinski sklop	28	30,1
Praktični pouk	15	16,1
SKUPAJ	93	100,0

Izmed vseh anketiranih učiteljev jih je na to vprašanje odgovorilo 93. Kot vidimo v zgornji tabeli, 50 (ali 53,8%) učiteljev poučuje splošnoizobraževalni predmet, 28 (ali 30,1%) učiteljev strokovno vsebinski sklop oz. modul, 15 (ali 16,1%) anketiranih učiteljev pa poučuje praktični pouk.

Tabela 3 Leta dela učiteljev v šolski praksi

Število let	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
0 – 5	9	9,4
6 – 10	17	17,7
11 – 20	51	53,7
21 – 30	12	12,6
Več kot 30	6	6,3
SKUPAJ	95	100,0

Učitelje smo spraševali tudi po številu let dela v šolski praksi in kot je prikazano v zgornji tabeli, jih največ (51 učiteljev) poučuje od 11 do 20 let. 17 učiteljev poučuje od 6 do 10 let, 12 od 21 do 30 let, 9 učiteljev do 5 let in 6 anketiranih učiteljev poučuje že več kot 30 let.

Raziskovalna metoda in metode obdelave podatkov

V raziskavi smo uporabili deskriptivno in kavzalno-neeksperimentalno metodo pedagoškega raziskovanja. Podatke smo v skladu z namenom spremljave obdelali s pomočjo statističnega programskega paketa SPSS. Podatki vprašalnika so obdelani na nivoju deskriptivne in inferenčne statistike. Pri tem smo uporabili frekvenčno distribucijo (f , $f\%$) atributivnih spremenljivk, osnovno deskriptivno statistiko numeričnih spremenljivk (mere srednje vrednosti, mere razpršenosti).

2. REZULTATI SPREMLANJA

2.1. Stališča do prenove poklicnega in strokovnega izobraževanja

V anketnem vprašalniku smo uvodoma navedli trditve vezane na prenovo programov. Učitelje smo prosili, da za vsako trditev ocenijo svoje strinjanje, pri čemer je 1 pomenilo, da v celoti ne soglašajo s trditvijo in 5, da s trditvijo v celoti soglašajo.

Rezultati so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 4 Soglašanje s trditvami vezanimi na prenovo programov

Soglašanje s trditvami	Soglašanje ¹					Skupaj	
	1	2	3	4	5	N	%
Prenova programov srednjega strokovnega in poklicnega šolstva gre v pravo smer.	8,3	20,8	41,7	24,0	5,2	96	100,0
Prenova prinaša predvsem več administracije za učitelje, ne pa kakršnegakoli izboljšanja programov.	2,1	16,7	31,3	21,9	28,1	96	100,0
Razglašanje avtonomije šol je samo izgovor inštitucijam na področju šolstva za prelaganje njihovega dela na šole.	0,0	13,5	26,0	21,9	38,5	96	100,0
Dokumenti, ki jih v prenovljenih programih pripravlja šola (izvedbeni kurikulum, načrt ocenjevanja itn.) prispevajo k dvigu kakovosti dela šole.	3,2	11,6	40,0	32,6	12,6	95	100,0
Načrt ocenjevanja je še ena nepotrebna administrativna naloga učiteljem.	6,4	18,1	31,9	17,0	26,6	94	100,0

Kot je razvidno iz tabele:

- s trditvijo, **da gre prenova programov srednjega strokovnega in poklicnega šolstva v pravo smer**, 40 oz. (41,7%) učiteljev niti soglaša niti ne soglaša. 28 učiteljev (29,2%) večinoma oziroma v celoti soglaša, da gre prenova v pravo smer, drugih 28 učiteljev se s to trditvijo ne strinja,
- polovica učiteljev večinoma ali v celoti soglaša, da jim **prenova prinaša predvsem več administracije**. 30 (ali 31,3%) učiteljev je neopredeljenih, 18 (ali 18,8%) učiteljev s trditvijo ne soglaša,
- 58 (ali 60,4 %) učiteljev v celoti oziroma večinoma soglaša s trditvijo, da je **razglašanje avtonomije šol samo izgovor inštitucijam** na področju šolstva za prelaganje njihovega dela na šole. Četrtnina učiteljev (25, oz. 26%) je do trditve neopredeljena, manjšina učiteljev (13,5%) pa s trditvijo ne soglaša,
- 31 učiteljev (32,3%) soglaša, da **dokumenti**, ki jih v prenovljenih programih pripravlja šola (izvedbeni kurikulum, načrt ocenjevanja itn.) **prispevajo k dvigu kakovosti dela šole**,

¹ Stopnja soglašanja, kjer 1 pomeni v celoti ne soglašam in 5 v celoti soglašam.

- 38 (40%) učiteljev je neopredeljenih, 3 (3,2%) vprašani učitelji pa menijo, da dokumenti ne prispevajo k dvigu kakovosti dela šole,
- 41 (oz. 43,6%) učiteljev označi **načrt ocenjevanja kot še eno nepotrebno administrativno nalogo zanje**, 30 učiteljev (ali 31,9%) je neopredeljenih, ostalih 23 (24,5%) se s trditvijo ne strinja.

Tabela 5 Soglašanje s trditvami vezanimi na prenovo programov (AR)

Soglašanje s trditvami	Soglašanje ²					Aritmetična sredina
	1	2	3	4	5	
Razglašanje avtonomije šol je samo izgovor inštitucijam na področju šolstva za prelaganje njihovega dela na šole.	0	13	25	21	37	3,85
Prenova prinaša predvsem več administracije za učitelje, ne pa kakršnegakoli izboljšanja programov.	2	16	30	21	27	3,57
Dokumenti, ki jih v prenovljenih programih pripravlja šola (izvedbeni kurikulum, načrt ocenjevanja itn.) prispevajo k dvigu kakovosti dela šole.	3	11	38	31	12	3,40
Načrt ocenjevanja je še ena nepotrebna administrativna naloga učiteljem.	6	17	30	16	25	3,39
Prenova programov srednjega strokovnega in poklicnega šolstva gre v pravo smer.	8	20	40	23	5	2,97

Če pogledamo izračun aritmetičnih sredin, vidimo:

- da je najvišje ocenjen odgovor, da je **razglašanje avtonomije šol samo izgovor inštitucijam na področju šolstva za prelaganje njihovega dela na šole** (3,85),
- sledi odgovor učiteljev, da **prenova prinaša predvsem več administracije za učitelje, ne pa kakršnega koli izboljšanja programov** (3,57),
- nekoliko nižje sta po izračunu aritmetične sredine odgovora, **da dokumenti, ki jih v prenovljenih programih pripravlja šola (izvedbeni kurikulum, načrt ocenjevanja itn.) prispevajo k dvigu kakovosti dela šole** (3,40) in
- **da načrt ocenjevanja je še ena nepotrebna administrativna naloga učiteljem** (3,39),
- najmanj učiteljev (2,97) pa je mnenja, **da gre prenova programov srednjega strokovnega in poklicnega šolstva v pravo smer.**

² Stopnja soglašanja, kjer 1 pomeni v celoti ne soglašam, 2 ne soglašam, 3 niti da niti ne soglašam, 4 večinoma soglašam in 5 v celoti soglašam.

2.2. Stališča učiteljev do načrta preverjanja in ocenjevanja znanja

V okviru nove kulture ocenjevanje naj bi ocenjevanje potekalo po vnaprej pripravljenem načrtu, ki naj bi šoli predstavljal strokovne podlage in smernice za preverjanje in ocenjevanja znanja. Zanimalo nas je, kako učitelji navajajo vzroke, da pripravijo načrt ocenjevanja. Prosili smo jih, da izmed več ponujenih odgovorov izberejo tistega, ki najbolj utemeljuje vzrok za pripravo načrta ocenjevanja.

Tabela 6 PRIPRAVA NAČRTA O OCENJEVANJU

Načrt ocenjevanja so na šoli pripravili:	F	F%
Ker tako zahtevajo od vas (pravilnik, inštitucije na področju šolstva, ravnatelj, itn.).	37	39,8
Ker izboljšuje kakovost preverjanja in ocenjevanja.	21	22,6
Ker vpliva na večjo urejenost in preglednost področja ocenjevanja.	21	22,6
Ker izboljšuje učni uspeh dijakov zaradi boljšega načrtovanja njihovega dela.	12	12,9
Načrta ocenjevanja nismo pripravili.	1	1,1
Drugo.	1	1,1
Skupaj	93	100

Razlogi za pripravo načrta ocenjevanja so po mnenju učiteljev:

- Malo več kot tretjina učiteljev (39,8%) meni, da so ga pripravili zato, **ker se je to od njih zahtevalo.**
- Slaba četrtina (22,6%) učiteljev meni, da so ga pripravili zato, **ker vpliva na večjo urejenost in preglednost področja ocenjevanja.**
- Enak procent (22,6%) učiteljev meni, da so ga pripravili zato, **ker izboljšuje kakovost preverjanja in ocenjevanja.**
- Dobra desetina (12,9%) učiteljev pa meni, da so ga pripravili zato, **ker izboljšuje učni uspeh dijakov zaradi boljšega načrtovanja njihovega dela.**

Zanimala so nas tudi mnenja učiteljev, kaj bi moral načrt ocenjevanja vsebovati. Med ponujenimi elementi v vprašalniku so ocenjevali, katere od teh elementov je smiselno vključiti v načrt.

Tabela 7 SESTAVINE, KI JIH JE SMISELNO VKLJUČITI V NAČRT OCENJEVANJA

Sestavine	Stopnja pomembnosti ³					Skupaj	
	1	2	3	4	5	N	%
Programske enote, ki se ocenjujejo.	4,4	0,0	16,5	23,1	56,0	91	100,0
Merila za ocenjevanja znanja – minimalne standarde.	2,2	5,4	10,8	26,9	54,8	93	100,0
Merila za ocenjevanja znanja – točkovanje.	10,9	9,8	13,0	29,3	37,0	92	100,0
Oblike, načine in postopke ocenjevanja.	3,3	6,5	26,1	26,1	38,0	92	100,0
Koledar ocenjevanja.	7,3	8,7	29,3	29,3	25,0	92	100,0
Ocenjevalna obdobja (roki obveščanja o uspehu dijakov).	5,4	1,1	28,3	22,8	42,4	92	100,0

Iz tabele razberemo:

- da je **programske enote**, ki se ocenjujejo, zelo pomembno ali pomembno vključiti v načrt ocenjevanja, meni več kot polovica učiteljev (72 ali 79,1% učiteljev). 15 (16,5%) učiteljev je neopredeljenih, 4 (4,4%) učiteljev meni, da programskih enot, ki se ocenjujejo ni potrebno vključiti v načrt ocenjevanja,
- da so **minimalni standardi** pomembna sestavina načrta ocenjevanja meni 76 (81,7% učiteljev. 10 (10,8%) učiteljev je neopredeljenih. Po mnenju 7 (7,6%) učiteljev minimalni standarde niso pomembna sestavina načrta ocenjevanja.
- pomen **meril za ocenjevanje**, kot sestavine načrta ocenjevanja so učitelji ocenili tako: 61 (66,3%) učiteljev označuje merila za ocenjevanje kot pomembna, 12 (13%) je neopredeljenih, 19 (20,7%) učiteljev meni, da merila za ocenjevanje niso pomembna sestavina načrta ocenjevanja,
- da so **oblike, načini in postopki ocenjevanja** pomemben element načrta ocenjevanja meni 59 (64,1%) učiteljev, 24 (25%) učiteljev je neopredeljenih, 9 učiteljev meni, da oblike, načini in postopki ocenjevanja niso potrebni v načrtu ocenjevanja,
- da je zelo pomembno ali pomembno v načrt ocenjevanja vključiti **koledar ocenjevanja**, meni 50 (54,3%) učiteljev, 27 (29,3%) učiteljev je neopredeljenih, 15 (16,3%) učiteljev meni, da koledar ocenjevanja ni potreben v načrtu
- **pomen ocenjevalnih obdobj** kot sestavine načrta ocenjevanja učitelji ocenjujejo: 60 (65,2%) učiteljem se zdi potreben, 26 (28,3%) učiteljev je neopredeljenih, 6 (6,5%) učiteljem se ocenjevalna obdobja kot sestavina načrta ocenjevanja ne zdi potrebna.

³ Stopnja pomembnosti, kjer 1 pomeni popolnoma nepomembno, 2 ni pomembno, 3 niti da niti ne pomembno, 4 pomembno in 5 zelo pomembno.

Tabela 8 SESTAVINE, KI JIH JE SMISELNO VKLJUČITI V NAČRT OCENJEVANJA (AR)

Sestavine	Stopnja pomembnosti ⁴					Aritmetična sredina
	1	2	3	4	5	
Merila za ocenjevanja znanja – minimalne standarde.	2	5	10	25	51	4,27
Programske enote, ki se ocenjujejo.	4	0	15	21	51	4,26
Ocenjevalna obdobja (roki obveščanja o uspehu dijakov).	5	1	26	21	39	3,96
Oblike, načine in postopke ocenjevanja.	3	6	24	24	35	3,89
Merila za ocenjevanja znanja – točkovanje.	10	9	12	27	34	3,72
Koledar ocenjevanja.	7	8	27	27	23	3,55

Glede na izračun aritmetičnih sredin vidimo:

- da največ učiteljev (4,27) meni, da so **minimalni standardi** sestavina, ki jo je potrebno vključiti v načrt ocenjevanja. Samo 7 učiteljev meni, da minimalni standardi niso potrebni v načrtu ocenjevanja.
- Kot drugo najpomembnejšo sestavino načrta ocenjevanja so učitelji označili **programske enote, ki se ocenjujejo**, saj je aritmetična sredina tu le malenkost nižja (4,26),
- sledijo **ocenjevalna obdobja** (roki obveščanja o uspehu dijakov), aritmetična sredina je 3,96,
- **oblike, načini in postopki ocenjevanja** (3,89),
- **merila za ocenjevanja znanja – točkovanje** (3,72),
- **za koledar ocenjevanja**, kot pomembno sestavino načrta ocenjevanja, se je odločilo najmanj učiteljev (3,55).

Zanimalo nas je tudi, kaj menijo učitelji o pomenu seznanjanja dijakov z načrtom ocenjevanja.

Tabela 9 Seznanjanje dijakov z načrtom ocenjevanja

Seznanjanje dijakov je...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Skupaj	
					N	%
Nujni pogoji za načrtovanje njihovega lastnega dela	5,4	9,8	59,8	25,0	92	100,0
Navajanje dijakov na kampanjsko učenje	7,6	47,8	40,2	4,3	92	100,0
Demotiviranje dijakov za sprotno delo in učenje	18,0	48,3	25,8	7,9	89	100,0
Nima vpliva na delo in učenje dijakov	14,6	55,1	24,7	5,6	89	100,0

⁴ Stopnja pomembnosti, kjer 1 pomeni popolnoma nepomembno, 2 ni pomembno, 3 niti da niti ne pomembno, 4 pomembno in 5 zelo pomembno.

Iz tabele razberemo:

- približno tri četrtine učiteljev meni, da je seznanjanje dijakov z načrtom ocenjevanja pogoj, da dijaki lahko načrtujejo svoje delo,
- približno polovica učiteljev meni, da načrt ocenjevanja dijake ne navaja na kampanjsko učenje, druga polovica meni obratno,
- približno dve tretjini učiteljev se ne strinja s tezo, da načrt ocenjevanja dijake demotivira za sprotno delo in učenje,
- tretjina učiteljev meni, da načrt ocenjevanja ne vpliva na delo in učenje dijakov.

Poglejmo, kaj nam pove izračun aritmetičnih sredin:

Tabela 10 Seznanjanje dijakov z načrtom ocenjevanja (AR)

Seznanjanje dijakov je...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Aritmetična sredina
Nujni pogoj za načrtovanje njihovega lastnega dela	5	9	55	23	3,04
Navajanje dijakov na kampanjsko učenje	7	44	37	4	2,41
Demotiviranje dijakov za sprotno delo in učenje	16	43	23	7	2,24
Nima vpliva na delo in učenje dijakov	13	49	22	5	2,21

Izračun aritmetičnih sredin pokaže:

- da učitelji najvišje ocenjujejo tezo, da **je seznanjanje dijakov z načrtom ocenjevanja nujni pogoj za načrtovanje dela dijakov (3,04)**,
- drugi najvišje ocenjen odgovor je, da **seznanjanje dijakov z načrtom ocenjevanja navaja dijake na kampanjsko učenje (2,41)**,
- prav tako se učitelji povsem ne strinjajo, da **seznanjanje z načrtom ocenjevanja demotivira dijake za sprotno delo in učenje (2,24)**,
- najnižje je ocenjen odgovor, da seznanjanje z načrtom ocenjevanja nima vpliva na delo in učenje dijakov (2,21).

2.3. Odnos učiteljev do minimalnih standardov znanja

Učitelje smo vprašali, s čim si pomagajo pri sestavi pisnih preizkusov znanja.

Tabela 11 PRI SESTAVI PISNIH PREIZKUSOV ZNANJA SO VAM V POMOČ

Pomoč	Stopnja uporabe ⁵				Skupaj	
	1	2	3	4	N	%
Cilji iz katalogov znanj vaše programske enote	5,2	13,0	50,6	31,2	77	100,0
Minimalni standardi, ki ste jih opredelili v načrtu ocenjevanja	2,6	11,5	39,7	46,2	78	100,0
Vaše strokovno znanje in izkušnje v dosedanjih letih poučevanja	0,0	2,5	19,0	78,5	79	100,0
Strokovna literatura, vključujoč tudi različne učbenike vaše stroke	6,5	16,9	35,1	41,6	77	100,0
Preizkusi, ki ste jih že sestavili v preteklosti	3,8	8,9	46,8	40,5	79	100,0
Sodelovanje v strokovnem aktivu	11,4	19,0	39,2	30,4	79	100,0

Iz tabele razberemo naslednje rezultate:

- več kot 80% učiteljev navaja, da jim pri sestavi pisnih preizkusov znanja pomagajo oziroma zelo pomagajo **cilji katalogov znanj in minimalni standardi znanj iz načrtov za ocenjevanje, znanje in izkušnje v dosedanjih letih poučevanja, strokovna literatura, vključujoč tudi različne učbenike stroke in preizkusi znanj iz preteklosti,**
- več kot 70% učiteljev pomaga pri sestavi pisnih preizkusov znanja tudi sodelovanje v strokovnem aktivu.

Tabela 12 PRI SESTAVI PISNIH PREIZKUSOV ZNANJA SO VAM V POMOČ (AR)

Pomoč	Stopnja uporabe ⁶				Aritmetična sredina
	1	2	3	4	
Vaše strokovno znanje in izkušnje v dosedanjih letih poučevanja	0	2	15	62	3,76
Minimalni standardi, ki ste jih opredelili v načrtu ocenjevanja	2	9	31	36	3,29
Preizkusi, ki ste jih že sestavili v preteklosti	3	7	37	32	3,24
Strokovna literatura, vključujoč tudi različne učbenike vaše stroke	5	13	27	32	3,12

⁵ Stopnja uporabe, kjer 1 pomeni nič ne pomaga, 2 malo pomaga, 3 pomaga in 4 pomeni zelo pomaga.

⁶ Stopnja uporabe, kjer 1 pomeni nič ne pomaga, 2 malo pomaga, 3 pomaga in 4 pomeni veliko pomaga.

Cilji iz katalogov znanj vaše programske enote	4	10	39	24	3,08
Sodelovanje v strokovnem aktivu	9	15	31	24	2,89

Izračun aritmetičnih sredin pokaže:

- da je učiteljem pri sestavi pisnih preizkusov znanja učiteljem v največjo pomoč njihovo **strokovno znanje in izkušnje iz dosedanjih let poučevanja** (3,76),
- naslednji najbolj pogost odgovor je, da so učiteljem pri sestavi pisnih preizkusov znanja v pomoč **minimalni standardi, ki so jih opredelili v načrtu ocenjevanja** (3,29),
- naslednji najbolj pogost odgovor je, da so učiteljem pri sestavi pisnih preizkusov znanja pomagajo **preizkusi, ki so jih sestavili v preteklosti** (3,24),
- nekoliko manj je učiteljem v pomoč **strokovna literatura** (3,12),
- najmanj pa so učiteljem v pomoč **cilji iz katalogov znanja njihove programske enote** (3,08) in
- **sodelovanje v strokovnem aktivu** (2,89).

Učitelje smo vprašali, ali so določili minimalne standarde znanja pri svojem predmetu oz. vsebinskem sklopu/modulu.

Tabela 13 Ali ste določili minimalne standarde znanja pri svojem predmetu?

	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
Da	79	82,3
Ne	2	2,1
Skupaj	81	84,4

Na vprašanje ali so učitelji določili minimalni standard znanja, je odgovorilo 81 učiteljev (84,4%), od teh 79 pritrdilno. Tiste, ki so odgovorili pritrdilno smo spraševali, po katerih kriterijih so minimalne standarde določili.

Njihove odgovore smo kategorizirali v 7 skupin in sicer:

- 20 učiteljev je minimalne standarde znanj določilo glede na cilje v katalogu znanj,
- 8 po minimalnih standardih v katalogih znanj,
- prav tako 8 po dogovoru s PUZ-em,
- 7 po vsebinskih sklopih,
- prav tako 7 iz lastnih izkušenj,
- 2 učitelja sta navedla, da uporabljata taksonomijo po Bloomu in
- 12 odgovorov učiteljev smo kategorizirali kot drugo.

Kot drugo so učitelji navedli:

- najmanj, kar mora znati, ko se bo znašel pred delovno nalogo,
- dijak mora znati nekaj naštetih, narisati, v nekaj besedah opisati nek pojem,
- primeri dobre prakse preko usposabljanja za poučevanje v novih programih (ZRSSŠ),
- dijak našteje in razlikuje posamezne spomenike in njihove vsebinske in likovne značilnosti,
- ker se mi zdi, da morajo nujno osvojiti temeljna znanja,
- glej NPOZ (3 krat),
- poznavanja osnovnih vsebin,
- kriteriji določeni na podlagi projektne izdelke,
- Izdelava delovnih poročil + vaja,
- kognitivne stopnje znanj (znanje, razumevanje, uporaba ...),
- samostojna izvedba nalog, samostojna izdelava dokumentacije.

Tiste učitelje, ki so odgovorili nikalno, smo spraševali zakaj MSZ še niso določili. Kot vidimo v zgornji tabeli, sta tako odgovorila 2 učitelja, vendar je samo eden razložil zakaj. Njegov odgovor se glasi: »Gre za pilotski projekt in ga bom uskladil po prenovi programov.«

Učitelje, ki so navedli, da so določili minimalne standarde znanja smo prosili, naj navedejo primer kriterija, ki ga določi pri pisnem preizkusu znanja in primer minimalnega standarda.

Kriteriji:

- označevanje el. elementov - 50% označevanje uporov, 30% označevanje kondenzatorjev, 20% označevanje tuljav,
- zna in razume delovanje krmilnika,
- % pravilnih odgovorov,
- 50% za pozitivno,
- 0-44%-nms, 45%-pozitivna,
- predpisano ustno ocenjevanje,
- strokovnost,
- pravilnost zapisa, uporaba strukture, tvorjenje samostojnih povedi v tujem jeziku,
- toliko zna, da zna izračunati in uporabljati enačbe, da pozna situacije iz katerih so naloge
- 50%,
- zna naštetih določeno število elementov, interpretacija besedila,
- zna prepoznati določeno število elementov v pesmi, določena pesniška sredstva,
- 50% za pozitivno,
- ? (3x),
- glej NPOZ (3x),
- po Bloomu (2x) (poznavanje, razumevanje, raba),

- na podlagi spoznanj pokaže znanje, razumevanje pa ne,
- Določeni so elementi projektne naloge, ovrednoteni v %,
- Ni več anonimno, ker se ugotovi predmet.
- Vse je razvidno iz priprav in kriterijev ocenjevanja pri pisnih delih.
- Pisnega ocenjevanja pri predmetu ni. Dijaki pridobijo oceno na podlagi projektnih nalog in njihovega spremljanja.
- Našteje in opiše motive,
- Pozna dele telesa,
- pisno ocenjevanje pri predmetu ni možno, ocenjuje se izdelek oz. projektno delo,
- razume osnovno bistvo; minimalna osnova za drugo znanje in napredovanje,
- vsebina, pravopis, sporočilnost, oblika ...
- 50, 63, 76, 89 %,
- oblika (risba), pravila risanja,
- glede na katalog znanja,
- npr. gl. oblike - razumevanje osnovnih pojmov; razumevanje s primeri na višji ravni; poznavanje primerov iz literature; uporaba znanja v življenju (primeri) konkretni,
- 89-100% odl.5; 76-88 pdb 4; 63-75 db 3; 50-62 zd 2; 0-49 nms,
- Pravilnost izdelanih shem in vezja.

Minimalni standard:

- označevanje uporov,
- enote krmilnika, priključitev tipk, vključitev porabnika preko krmilnika,
- umestiti zgodovinski dogodek v čas in prostor,
- dijak razume nalogo, z manjšo pomočjo sestavi vezje in napiše poročilo,
- izdelek mora delovati, ocena je odvisna od kvalitete izdelave,
- dijak doseže msn
- pozna vrste zaščitnih elementov,
- sporočanje je razumljivo in pomenljivo kljub številnim napakam (min 50% točk),
- glej NPOZ (2x),
- Prisotnost na korekturah in vsaj 80% od določenih elementov naloge.
- je prirejen razvoju projektne dela.
- našteje motive,
- Našteje dele telesa,
- razume in razlikuje pojme: tehnični sistem - meh. sistem; elektromeh sistem - mehatronski sistem,
- zna napisati uradno pismo,
- opiše 3 osn. funkcijske bloke progr. orodja za prog. plk.

- loči vrste črt,
- reševanje lin. enačb,
- Poznajo in razumejo snov, ne znajo pa je uporabljati v praksi, poznajo tudi zelo malo primerov tega iz zgodovine,
- zna opisati preprosti primer tlaka sile,
- Primer MS za sklop intervju: razume zapisani in posnet intervju; pozna značilnosti intervjuja; razlikuje temeljne vrste pogovorov; upošteva načela uspešnega pogovarjanja in knjižne izreke.
- Število delovnih poročil.

Učitelje smo prosili še, naj ocenijo prednosti in slabosti ene od novosti nove kulture ocenjevanje, to je kategorijo »nms«, ki nadomešča tradicionalno negativno oceno. Ocena prednosti »NMS« je predstavljena v naslednjih dveh tabelah.

Tabela 14 Prednosti NMS

NMS prepoznavam kot PREDNOST, ker ...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Skupaj	
					N	%
Omogoča različne načine ocenjevanja.	9,9	17,6	64,8	7,7	91	100,0
Omogoča individualno obravnavo dijakov.	11,1	14,4	70,0	4,4	90	100,0
Z njim iščemo pri dijaku znanje.	15,9	27,3	47,7	9,1	88	100,0
Pomeni večjo preglednost znanja.	17,2	35,6	42,5	4,6	87	100,0
Spodbuja pozitivno samopodobo dijakov.	26,7	37,2	30,2	5,8	86	100,0
Omogoča napredovanje dijakov v višji razred kljub nedoseženemu min. standardu.	36,0	34,8	28,1	1,1	89	100,0

Iz tabele razberemo:

- več kot 70% učiteljev se strinja, da drži ali popolnoma drži, da NMS **omogoča različne načine ocenjevanja in individualno obravnavo dijakov**,
- približno polovica učiteljev navaja, da drži ali popolnoma drži, da z NMS **iščejo znanje pri dijakih in pomeni večjo preglednost znanja**,
- najmanj se učitelji strinjajo, da NMS **spodbuja pozitivno samopodobo dijakov** (36% učiteljev se strinja, da to drži ali popolnoma drži) in da **omogoča napredovanje dijakov v višji razred kljub nedoseženemu minimalnemu standardu** (29,2% učiteljev se strinja, da to drži ali popolnoma drži).

Tabela 15 Prednosti NMS (AR)

NMS prepoznavam kot PREDNOST, ker ...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Aritm. sredina
Omogoča različne načine ocenjevanja.	9	16	59	7	2,70
Omogoča individualno obravnavo dijakov.	10	13	63	4	2,68
Z njim iščemo pri dijaku znanje.	14	24	42	8	2,50
Pomeni večjo preglednost znanja.	15	31	37	4	2,34
Spodbuja pozitivno samopodobo dijakov.	23	32	26	5	2,15
Omogoča napredovanje dijakov v višji razred kljub nedoseženemu min. standardu.	32	31	25	1	1,94

Izračun aritmetičnih sredin pokaže:

- da vidijo učitelji največjo prednost NMS v tem, **da omogoča različne načine ocenjevanja (2,70)** in
- **individualno obravnavo dijakov (2,68)**,
- sledijo odgovori učiteljev, da **iščejo z NMS pri dijakih znanje (2,50)**,
- da **pomeni NMS večjo preglednost znanja (2,34)** in
- **da spodbuja pozitivno samopodobo dijakov (2,15)**,
- najnižje učitelji ocenjujejo postavko, da **NMS omogoča napredovanje dijakov v višji razred kljub nedoseženemu minimalnemu standardu (1,94)**.

Kako so učitelji ocenili vnaprej opredeljene slabosti NMS so razvidne iz naslednjih dveh tabel.

Tabela 16 Slabosti NMS

NMS prepoznavam kot SLABOST, ker ...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Skupaj	
					N	%
Pomeni več administracije.	2,4	13,1	53,6	31,0	84	100,0
Ni opredeljen na nacionalni ravni.	6,2	25,9	43,2	24,7	81	100,0
Pomeni spodbujanje lenobe pri dijakih.	7,1	34,1	35,3	23,5	85	100,0
Zahteva veliko usklajevanja med učitelji.	6,0	36,1	45,8	12,0	83	100,0
Je nadomestilo za negativno oceno.	9,6	37,3	39,8	13,3	83	100,0
Predvideva izdelavo individualnih načrtov izobraževanja.	12,3	43,2	42,0	2,5	81	100,0

Iz tabele razberemo:

- okoli 80% učiteljev prepoznava NMS kot slabost, ker **pomeni več administracije**,
- približno 70% učiteljev prepozna NMS kot slabost, ker **ni opredeljen na nacionalni ravni**,

- za približno 60% učiteljev je NMS slabost, ker **pomeni spodbujanje lenobe pri dijakih in ker zahteva veliko usklajevanja med učitelji,**
- za približno polovico učiteljev je NMS slabost, ker **je nadomestilo za negativno oceno,**
- za 44,5% učiteljev je NMS slabost, ker predvideva izdelavo **individualnih načrtov izobraževanja.**

Tabela 17 Slabosti NMS (AR)

NMS prepoznavam kot SLABOST, ker ...	Sploh ne drži	Ne drži	Drži	Popolnoma drži	Aritmetična sredina
Pomeni več administracije.	2	11	45	26	3,13
Ni opredeljen na nacionalni ravni.	5	21	35	20	2,86
Pomeni spodbujanje lenobe pri dijakih.	6	29	30	20	2,75
Zahteva veliko usklajevanja med učitelji.	5	30	38	10	2,64
Je nadomestilo za negativno oceno.	8	31	33	11	2,57
Predvideva izdelavo individualnih načrtov izobraževanja.	10	35	34	2	2,35

Izračun aritmetičnih sredin pokaže naslednjo sliko:

- največjo slabost NMS učitelji vidijo v **več administracije** (3,13) in v tem,
- da NMS **ni opredeljen na nacionalni ravni** (2,86),
- sledijo odgovori, da NMS **pomeni spodbujanje lenobe pri dijakih** (2,75), **zahteva veliko usklajevanja med učitelji** (2,64),
- da je **nadomestilo za negativno oceno** (2,57),
- najmanjšo slabost NMS učitelji vidijo v tem, da **predvideva izdelavo individualnih načrtov izobraževanja** (2,35).

2.4. Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pravilnik o ocenjevanju znanja od učiteljev zahteva, da pred ocenjevanjem znanja preverijo, koliko so dijaki usvojili učno snov. Zanimalo nas je, kaj menijo učitelji o obveznem preverjanju pred ocenjevanjem.

Tabela 18 MNENJE O OBVEZNEM IZVAJANJU PREVERJANJA PRED OCENJEVANJEM

Mnenja	Stopnja soglašanja ⁷					Skupaj	
	1	2	3	4	5	N	%
Prispeva k boljšim rezultatom dijakov pri ocenjevanju.	9,9	13,2	17,6	24,2	35,2	91	100,0
Navaja dijake na kampanjsko učenje.	5,4	9,8	30,4	28,3	26,1	92	100,0
Omogoča dijakom pravočasno povratno informacijo o njihovem znanju.	4,4	13,2	28,6	23,1	30,8	91	100,0
Omogoča učitelju pravočasno informacijo o uspešnosti poučevanja.	11,0	12,1	31,9	27,5	17,6	91	100,0
Omogoča pravočasno obveščanje staršev o napredovanju dijakov.	22,2	17,8	17,8	33,3	8,9	90	100,0
Povečuje nedisciplino dijakov (»špricanje« ocenjevanja in podobno).	17,6	19,8	25,3	23,1	14,3	91	100,0

Rezultati iz tabele povedo⁸:

- 54 (59,4%) učiteljev večinoma ali v celoti soglaša, da **prispeva obvezno izvajanje preverjanja pred ocenjevanjem k boljšim rezultatom dijakov pri ocenjevanju**. 16 ali (17,6%) učiteljev je neopredeljenih, 21 (23,1%) učiteljev ne soglaša, s trditvijo, da prispeva obvezno izvajanje preverjanja pred ocenjevanjem k boljšim rezultatom dijakov pri ocenjevanju;
- dobra polovica učiteljev (50 ali 54,4%) večinoma ali v celoti soglaša, da **obvezno preverjanje pred ocenjevanjem navaja dijake na kampanjsko učenje**. 28 (30,4%) učiteljev je neopredeljenih, 14 (15,2%) učiteljev se ne strinja, da obvezno preverjanje pred ocenjevanjem navaja dijake na kampanjsko učenje;
- s trditvijo, da **obvezno preverjanje pred ocenjevanjem omogoča dijakom pravočasno povratno informacijo o njihovem znanju** se deloma ali v celoti strinja 49 ali 53,9% učiteljev, neopredeljenih je 26 (28,6% učiteljev). 16 (17,6%) učiteljev ne soglaša s to trditvijo;
- 41 (45,1%) učiteljev se deloma ali v celoti strinja, da **obvezno preverjanje pred ocenjevanjem omogoča učitelju pravočasno informacijo o uspešnosti poučevanja**. 21 (23,1%) učiteljev ni tega mnenja, slaba tretjina (29 ali 31,9%) učiteljev je neopredeljenih;
- da omogoča **obvezno preverjanje pred ocenjevanjem pravočasno obveščanje staršev o napredovanju dijakov** se večinoma oz. v celoti strinja 38 (42,2% učiteljev). 36 (40%) učiteljev s tem ne soglaša, 16 (17,8%) učiteljev je neopredeljenih.

⁷ Stopnja soglašanja, kjer 1 pomeni v celoti ne soglašam, 2 ne soglašam, 3 niti da niti ne soglašam, 4 večinoma soglašam in 5 v celoti soglašam.

⁸ pri interpretaciji rezultatov smo združili kategoriji 1 – v celoti ne soglašam in 2 – ne soglašam ter kategoriji 4 – večinoma soglašam in 5 – v celoti soglašam

- 34 (37,4%) učiteljev soglaša oz. v celoti soglaša s trditvijo, da obvezno preverjanje pred ocenjevanjem povečuje nedisciplino dijakov. Enako število učiteljev se s tem ne strinja, 23 (25,3%) učiteljev je neopredeljenih.

Poglejmo še tabelo z izračunom aritmetičnih sredin:

Tabela 19 MNENJE O OBVEZNEM IZVAJANJU PREVERJANJA PRED OCENJEVANJEM (AR)

Mnenja	Stopnja soglašanja ⁹					Aritmetična sredina
	1	2	3	4	5	
Omogoča dijakom pravočasno povratno informacijo o njihovem znanju.	4	12	26	21	28	3,63
Prispeva k boljšim rezultatom dijakov pri ocenjevanju.	9	12	16	22	32	3,62
Navaja dijake na kampanjsko učenje.	5	9	28	26	24	3,60
Omogoča učitelju pravočasno informacijo o uspešnosti poučevanja.	10	11	29	25	16	3,29
Povečuje nedisciplino dijakov (»špricanje« ocenjevanja in podobno).	16	18	23	21	13	2,97
Omogoča pravočasno obveščanje staršev o napredovanju dijakov.	20	16	16	30	8	2,89

Izračun aritmetičnih sredin pokaže:

- da učitelji najvišje ocenjujejo trditev, da obvezno preverjanje pred ocenjevanjem **omogoča dijakom pravočasno povratno informacijo o njihovem znanju** (3,63) ter
- da **prispeva k boljšim rezultatom dijakov pri ocenjevanju** (3,62),
- zelo blizu je tudi ocena učiteljev, da obvezno preverjanje znanja pred ocenjevanjem **dijake navaja na kampanjsko učenje** (3,60),
- sledi mnenje učiteljev, da obvezno preverjanje znanja pred ocenjevanjem **učitelju omogoča pravočasno informacijo o uspešnosti poučevanja** (3,29),
- najmanj učiteljev je mnenja, da obvezno preverjanje znanja pred ocenjevanjem **povečuje nedisciplino dijakov, »špricanje« ocenjevanja in podobno** (2,97) in
- da **omogoča pravočasno obveščanje staršev o napredovanju dijakov** (2,89).

Iz naslednjih treh tabel je mogoče razbrati, kdaj, kako in s kakšnim namenom učitelji preverjajo znanje.

⁹ Stopnja soglašanja, kjer 1 pomeni v celoti ne soglašam, 2 ne soglašam, 3 niti da niti ne soglašam, 4 večinoma soglašam in 5 v celoti soglašam.

Tabela 20 Kdaj učitelji preverjajo znanje

KDAJ?	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
Sproti	66	68,8
Pred pisnim ocenjevanjem	50	52,1
Na začetku ure	37	38,5
Na koncu učne enote	36	37,5
Pred obdobjem ustnega ocenjevanja	23	24,0

V zgornji tabeli so prikazani odgovori učiteljev na vprašanje kdaj preverjajo znanje dijakov. Pri tem vprašanju so učitelji lahko izbrali več odgovorov. Kot vidimo jih 66 (oz. 68,8%) preverja znanje sproti, 50 (oz. 52,1%) pred pisnim ocenjevanjem, 37 (oz. 38,5%) na začetku šolske ure, 36 (oz. 37,5%) na koncu učne enote in 23 (oz. 24%) pred obdobjem ustnega ocenjevanja.

Tabela 21 Kako učitelji preverjajo znanje

KAKO?	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
Ustno	71	74,0
Pisno	53	55,2
Izdelek	31	32,3
Praktično	30	31,3
Projekt	24	25,0
Storitev	13	13,5

Tudi pri tem vprašanju so učitelji lahko izbrali več ponujenih odgovorov. Največ učiteljev (71 oz. 74%) znanje preverja ustno, 53 (oz. 55,2%) pisno, 31 (oz. 32,3%) učiteljev ocenjuje izdelek, 30 (oz. 31,3%) praktično, 24 (oz. 25%) ocenjuje projekt in 13 (oz. 13,5%) učiteljev dijakove storitve.

Tabela 22 S kakšnim namenom učitelji preverjajo znanje

Z NAMENOM...	Število učiteljev	Odstotek učiteljev
Ugotavljanja, kako dosegajo cilje	74	77,1
Povratne informacije o učinkovitosti svojega poučevanja	65	67,7
Dajanja povratne informacije dijaku	60	62,5
Poglobitev znanja	51	53,1
Ocenjevanja dijaka	28	29,2

Učitelje smo vprašali, s kakšnim namenom preverjajo znanje, odločili so se lahko za več ponujenih dogovorov. Največ, 74 (77,1%) učiteljev preverja znanje zato, da ugotovijo, kako dijaki dosegajo cilje, 65 (67,7%) tudi zato, da dobijo povratne informacije o učinkovitosti svojega poučevanja, 60 (62,5%) jih preverja znanje, da lahko dajo dijaku povratne informacije, 51 (53,1%) zaradi poglobitve znanja pri dijakih in 28 (29,2%) zato, da dijaka sploh oceni.

Učitelji so odgovarjali še na vprašanje, kako pogosto uporabljajo posamezne načine preverjanja in ocenjevanja znanja.

Tabela 23 POGOSTOST UPORABE POSAMEZNEGA NAČINA OCENJEVANJA

Način ocenjevanja	Pogostost uporabe ¹⁰				Skupaj	
	1	2	3	4	N	%
Pisno, na podlagi vprašanj objektivnega (npr. izbirnega) tipa	38,2	14,5	28,9	18,4	76	100,0
Pisno, na podlagi odprtih vprašanj oz. nalog	25,7	14,3	30,0	30,0	70	100,0
Pisno, na podlagi esejskih vprašanj	73,8	8,2	11,5	6,6	91	100,0
Pisno – pri esejih (razpravljalnih, interpretativnih, spisih itn.)	78,8	8,2	9,8	3,3	61	100,0
Pisno, s kombiniranimi vprašanji	34,4	14,1	34,4	17,2	64	100,0
Ustno; z vprašanji o dejstvih in podatkih, definicijah, razlagah, postopkih	20,3	12,2	25,7	41,9	74	100,0
Ustno, s problemskimi vprašanji	17,4	20,3	24,6	37,7	69	100,0
Ustno, s kombiniranimi vprašanji	13,9	12,5	38,9	34,7	72	100,0
Ustno, s predstavitvijo izdelka, govorni nastop	18,4	36,8	28,9	15,8	76	100,0
Praktično – izdelek ali storitev	40,5	14,9	14,9	29,7	74	100,0

Pogostost uporabe posameznega načina ocenjevanja učitelji ocenjujejo:

- **pisno, na podlagi vprašanj objektivnega (npr. izbirnega) tipa**; največ učiteljev, skoraj 40% odgovarja, da nikoli ne ocenjuje na tak način, slaba tretjina učiteljev tako ocenjuje 1-krat na ocenjevalno obdobje, malo manj kot 20% učiteljev pa večkrat na ocenjevalno obdobje;
- **pisno, na podlagi odprtih vprašanj**; približno tretjina učiteljev ocenjuje znanje dijakov pisno, na podlagi odprtih vprašanj 1-krat na ocenjevalno obdobje, druga tretjina učiteljev tako ocenjuje večkrat na ocenjevalno obdobje, 25% učiteljev nikoli ne ocenjuje na tak način;
- **pisno, na podlagi esejskih vprašanj**; 73,8% učiteljev odgovarja, da nikoli ne ocenjujejo na tak način, 11,5% učiteljev 1-krat na ocenjevalno obdobje;
- **pisno, s kombiniranimi vprašanji**; približno tretjina učiteljev navaja, da nikoli ne ocenjuje znanja pisno, s kombiniranimi vprašanji, druga tretjina učiteljev tako ocenjuje znanje 1-krat na ocenjevalno obdobje;
- **ustno, z vprašanji o dejstvih in podatkih, razlagah**; največ, 41,9% učiteljev odgovarja, da tako ocenjuje znanje večkrat na ocenjevalno obdobje, četrtnina učiteljev 1-krat na ocenjevalno obdobje, 20,3% učiteljev nikoli;

¹⁰ Stopnja uporabe, kjer 1 pomeni nikoli, 2 1-krat letno, 3 1-krat na ocenjevalno obdobje, 4 večkrat na ocenjevalno obdobje.

- **ustno s problemskimi vprašanji**; največ, 37,7% učiteljev odgovarja, da tako ocenjuje znanje večkrat na ocenjevalno obdobje, četrtnina učiteljev 1-krat na ocenjevalno obdobje, 17,4% učiteljev nikoli;
- **ustno s kombiniranimi vprašanji**; 38,9% učiteljev ocenjuje znanje dijakov ustno, s kombiniranimi vprašanji 1-krat na ocenjevalno obdobje, približno tretjina učiteljev tako ocenjuje večkrat na ocenjevalno obdobje, 13,9% učiteljev nikoli ne ocenjuje na tak način;
- **ustno s predstavitvijo izdelka**; 36,8% učiteljev ocenjuje tako 1-krat letno, 28,9% učiteljev 1-krat na ocenjevalno obdobje, 15,8% učiteljev večkrat na ocenjevalno obdobje;
- **praktično, izdelek, storitev**; največ učiteljev, 40% nikoli ne ocenjuje znanja na tak način, slaba tretjina pa večkrat na ocenjevalno obdobje.

Tabela 24 POGOSTOST UPORABE POSAMEZNEGA NAČINA OCENJEVANJA (AS)

Način ocenjevanja	Pogostost uporabe ¹¹				Aritmetična sredina
	1	2	3	4	
Ustno, s kombiniranimi vprašanji	10	9	28	25	2,94
Ustno; z vprašanji o dejstvih in podatkih, definicijah, razlagah, postopkih	15	9	19	31	2,89
Ustno, s problemskimi vprašanji	12	14	17	26	2,83
Pisno, na podlagi odprtih vprašanj oz. nalog	18	10	21	21	2,64
Ustno, s predstavitvijo izdelka, govorni nastop	14	28	22	12	2,42
Praktično – izdelek ali storitev	30	11	11	22	2,34
Pisno, s kombiniranimi vprašanji	22	9	22	11	2,34
Pisno, na podlagi vprašanj objektivnega (npr. izbirnega) tipa	29	11	22	14	2,28
Pisno, na podlagi esejskih vprašanj	45	5	7	4	1,51
Pisno – pri esejih (razpravljalnih, interpretativnih, spisih itn.)	48	5	6	2	1,38

Izračun aritmetične sredine pokaže:

- največ učiteljev (2,94) najpogosteje ocenjuje **ustno, s kombiniranimi vprašanji**,
- naslednji najbolj pogost odgovor je, da učitelji ocenjujejo **ustno, z vprašanji o dejstvih in podatkih, definicijah, razlagah, postopkih** (2,89),
- tretji najvišje uvrščen odgovor je, da **učitelji ocenjujejo ustno s problemskimi vprašanji** (2,83).

¹¹ Stopnja uporabe, kjer 1 pomeni nikoli, 2 1-krat letno, 3 1-krat na ocenjevalno obdobje, 4 večkrat na ocenjevalno obdobje.

- naslednji najpogostejši odgovor se glasi, da učitelji uporabljajo **pisno ocenjevanje, na podlagi odprtih vprašanj** (2,64),
- **nato ustno, s predstavitvijo izdelka** (2,42),
- **pisno, s kombiniranimi vprašanji** (2,34),
- **praktično – izdelek ali storitev** (2,34) in
- **pisno, na podlagi vprašanj objektivnega (npr. izbirnega) tipa** (2,28),
- najmanj pogosto učitelji ocenjujejo **pisno, na podlagi esejskih vprašanj** (1,51) in
- pisno – pri esejih; razpravljalnih, interpretativnih, spisih itn. (1,38).

Glede načinov ocenjevanja smo učitelje vprašali še drugače. Prosili smo jih, naj ocenijo pogostost uporabe tipov vprašanj.

Tabela 25 Tipi vprašanj, ki jih učitelji najpogosteje postavljajo pri ocenjevanju

Tipi vprašanj	Pogostost ¹²				Skupaj	
	1	2	3	4	N	%
Vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v znanih situacijah (naloge oz. primeri, ki so podobni tistim, ki ste jih delali že pri pouku)	2,3	10,2	55,7	31,8	88	100,0
Predstavljanje lastnih zamisli, idej in rešitev	6,7	25,6	43,3	24,4	90	100,0
Ocena oz. kritična presoja nekih idej, izdelkov, rešitev	10,3	21,8	46,0	21,8	87	100,0
Vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v novih situacijah in samostojno reševanje problemov (kakršnih še niste vadili pri pouku)	5,5	34,1	48,8	12,1	91	100,0
Vprašanja, ki se nanašajo na spominsko znanje	11,6	46,5	32,6	9,3	86	100,0

Iz tabele razberemo:

- **vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v znanih situacijah (naloge oz. primeri, ki so podobni tistim, ki ste jih delali že pri pouku)**; malo več kot polovica učiteljev navaja, da pogosto uporablja ta tip vprašanj pri ocenjevanju, 31,8% učiteljev vedno, 10,2% učiteljev pa redko;
- **predstavljanje lastnih zamisli, idej in rešitev**; vedno uporablja te tipe vprašanj 24,4% učiteljev, pogosto 24,4% učiteljev, četrtnina učiteljev redko, 6,7% učiteljev pa nikoli;
- **ocena oz. kritična presoja nekih idej, izdelkov, rešitev**; približno polovica učiteljev navaja, da se njihova vprašanja nanašajo na kritično presojo, 21,8% učiteljev navaja, da

¹² Stopnja pogostosti, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

ocenjuje zmožnost kritičnosti vedno, drugih 21,8% pa redko. 10,3% učiteljev v ocenjevanje znanja ne vključuje vprašanj, ki bi zahtevala kritično presojo;

- **vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v novih situacijah in samostojno reševanje problemov (kakršnih še niste vadili pri pouku);** skoraj polovica (48,8%) učiteljev meni, da njihova vprašanja in naloge pogosto zahtevajo uporabo znanja v novih situacijah in samostojno reševanje problemov (kakršnih še niso vadili pri pouku), 12,1% učiteljev navaja, da uporabljajo tovrstna vprašanja vedno, 34,1% redko in 5,5% nikoli;
- **vprašanja, ki se nanašajo na spominsko znanje;** največ učiteljev je odgovorilo, da vprašanja, ki se nanašajo na spominsko znanje uporablja redko (46,5%), 32,6% jih uporablja pogosto in 9,3% pogosto. Da tovrstnih vprašanj ne uporabljajo nikoli je odgovorilo 11,6% učiteljev.

Tabela 26 Tipi vprašanj, ki jih učitelji najpogosteje postavljajo pri ocenjevanju (AR)

Tipi vprašanj	Pogostost ¹³				Aritmetična sredina
	1	2	3	4	
Vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v znanih situacijah (naloge oz. primeri, ki so podobni tistim, ki ste jih delali že pri pouku)	2	9	49	28	3,17
Predstavljanje lastnih zamisli, idej in rešitev	6	23	39	22	2,86
Ocena oz. kritična presoja nekih idej, izdelkov, rešitev	9	19	40	19	2,79
Vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v novih situacijah in samostojno reševanje problemov (kakršnih še niste vadili pri pouku)	5	31	44	11	2,67
Vprašanja, ki se nanašajo na spominsko znanje	10	40	28	8	2,40

Glede na izračun aritmetičnih sredin vidimo:

- da učitelji najbolj pogosto (3,17) postavljajo vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v znanih situacijah (naloge oz. primeri, ki so podobni tistim, ki so jih učitelji delali že pri pouku),
- tem sledi predstavljanje lastnih zamisli, idej in rešitev (2,86),
- ocene oz. kritične presoje nekih idej, izdelkov, rešitev (2,79),
- vprašanja in naloge, ki zahtevajo uporabo znanja v novih situacijah in samostojno reševanje problemov (kakršnih še niso učitelji vadili z dijaki pri pouku) (2,67),
- najmanj pogosto učitelji uporabljajo vprašanja, ki se nanašajo na spominsko znanje (2,40).

Učitelje smo prosili še, naj nam pojasnijo, s čim vse dijake seznanijo pred ocenjevanjem

Tabela 27 Okoliščine ocenjevanja

¹³ Stopnja pogostosti, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

Trditve	Pogostost odzivanja ¹⁴				Skupaj	
	1	2	3	4	N	%
Jasno povem, kaj morajo dijaki znati pri ocenjevanju.	1,1	0,0	22,8	76,1	92	100,0
Vnaprej pojasnim kriterije za ocenjevanje.	0,0	4,4	18,7	76,9	91	100,0
Vnaprej pojasnim, kaj je treba obvladati za pozitivno oceno.	0,0	2,2	22,8	75,0	92	100,0
Pojasnim oceno, ki jo dam dijaku pri ocenjevanju	0,0	4,4	37,4	58,2	91	100,0
Po ocenjevanju dijakom pokažem primer dobre rešitve.	1,1	18,0	49,4	31,5	89	100,0
Dijake spodbujam pri ocenjevanju.	3,4	17,0	42,0	37,5	88	100,0
Pri ustnem ocenjevanju znanja izgubim potrpljenje.	70,9	22,1	4,7	2,3	86	100,0

- **jasno povem, kaj morajo dijaki znati pri ocenjevanju;** 76,1% učiteljev meni, da vedno povedo, kaj morajo dijaki znati pri ocenjevanju, 22,8% to počne pogosto, nihče ni odgovoril redko in 1,1% učiteljev je odgovorilo da tega ne počne.
- **vnaprej pojasnim kriterije za ocenjevanje;** vedno vnaprej pojasni kriterije ocenjevanja 76,9% učiteljev, pogosto 18,7% in 4,4% učiteljev redko. Nihče ni odgovoril, da tega ne počne.
- **vnaprej pojasnim, kaj je treba obvladati za pozitivno oceno;** največ učiteljev (75%) meni, da vedno pojasni, kaj je potrebno obvladati za pozitivno oceno, 22,8% to naredi pogosto in 2,2% redko. Nihče ni odgovoril, da ne pojasni kaj morajo dijaki obvladati za oceno.
- **pojasnim oceno, ki jo dam dijaku pri ocenjevanju;** nekoliko več kot polovica učiteljev (58,2%) meni, da vedno pojasni oceno, ki jo da dijakom pri ocenjevanju, nekoliko manj (37,4%) jih to naredi pogosto in 4,4% učiteljev redko. Tudi tu ni nihče odgovoril, da tega ne počne.
- **po ocenjevanju dijakom pokažem primer dobre rešitve;** skoraj polovica učiteljev (49,4%) meni, da dijakom pogosto po ocenjevanju pokaže primer dobre rešitve in 31,5% jih meni, da to naredijo vedno. 18,0% jih je odgovorilo, da primer pokažejo redko in 1,1% da tega ne naredijo.
- **dijake spodbujam pri ocenjevanju;** učiteljev, ki pogosto spodbujajo dijake pri ocenjevanju je 42,0%, takih, ki to naredijo vedno pa 37,5%. Redko pri ocenjevanju spodbuja dijake 17,0% učiteljev in nikoli pa 3,4%.
- **pri ustnem ocenjevanju znanja izgubim potrpljenje;** večina učiteljev meni, da nikoli (70,9%) ali redko (22,1%) izgubi potrpljenje pri ustnem ocenjevanju. 4,7% jih izgubi potrpljenje pogosto in 2,3% učiteljev vedno.

¹⁴ Stopnja odzivanja, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

Tabela 28 okoliščine ocenjevanja (AR)

Trditve	Pogostost odzivanja ¹⁵				Aritmetična sredina
	1	2	3	4	
Jasno povem, kaj morajo dijaki znati pri ocenjevanju.	1	0	21	70	3,74
Vnaprej pojasnim kriterije za ocenjevanje.	0	4	17	70	3,73
Vnaprej pojasnim, kaj je treba obvladati za pozitivno oceno.	0	2	21	69	3,73
Pojasnim oceno, ki jo dam dijaku pri ocenjevanju	0	4	34	53	3,54
Po ocenjevanju dijakom pokažem primer dobre rešitve.	1	16	44	28	3,11
Dijake spodbujam pri ocenjevanju.	3	15	37	33	3,14
Pri ustnem ocenjevanju znanja izgubim potrpljenje.	61	19	4	2	1,38

Glede na izračun aritmetičnih sredin ugotavljamo:

- večina učiteljev vedno **jasno pove, kaj morajo dijaki pri ocenjevanju znati** (3,74),
- zelo blizu sta odgovora, da vedno vnaprej **pojasni kriterije za ocenjevanje** (3,73) ter
- da dijakom **pojasnijo, kaj je treba vedeti za pozitivno oceno** (3,73),
- sledi odgovor, da dijaku **pojasnijo oceno, ki jo dajo pri ocenjevanju** (3,54),
- naslednji najbolj pogost odgovor učiteljev je, da **dijake pri ocenjevanju spodbujajo** (3,14) in
- da po ocenjevanju **pokaže primer dobre rešitve** (3,11).

¹⁵ Stopnja odzivanja, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

Zanimalo nas je tudi, kako se učitelji odzivajo, ko pri dijakih ugotovijo vrzeli v znanju.

Tabela 29 ODZIVANJE UČITELJEV NA VRZELI V ZNANJU DIJAKOV

Načini odzivanja	Pogostost odzivanja ¹⁶				Skupaj	
	1	2	3	4	N	%
Dopolnim odgovor ali nakažem rešitev.	3,4	37,9	44,8	13,8	87	100,0
Postavim dodatno vprašanje, ki pomaga do pravilnega odgovora.	1,1	6,7	58,8	33,3	90	100,0
Isto vprašanje ali nalogo postavim drugemu dijaku.	15,6	56,7	26,7	1,1	90	100,0
Z vsemi dijaki razpravljam o tem, kaj je pravilno.	4,6	36,8	44,8	13,8	87	100,0
Spodbujam dijaka/e.	3,4	23,6	38,2	34,8	89	100,0
Dijaku pojasnim, kaj se mora še naučiti in kako vaditi.	3,3	18,7	40,7	37,4	91	100,0
Dijaku povem, kje lahko pobrska do dodatnih virih.	2,2	32,6	43,8	21,3	89	100,0
Poskušam dijaka motivirati tako, da pokažem nezadovoljstvo.	53,4	39,8	5,7	1,1	88	100,0

- **Dopolnim odgovor ali nakažem rešitev;** največ učiteljev (44,8%) meni, da pogosto dopolnijo odgovor dijaka ali mu nakažejo rešitev, vedno pa to naredi 13,8% učiteljev. Redko dijaku dopolni odgovor oziroma nakaže rešitev 37,9%, nikoli pa 3,4% učiteljev.
- **Postavim dodatno vprašanje, ki pomaga do pravilnega odgovora;** 58,8% učiteljev pogosto postavi dodatno vprašanje, ki pomaga do pravilnega odgovora, 33,3% jih to naredi pogosto, 6,7% redko in 1,1% učiteljev nikoli.
- **Isto vprašanje ali nalogo postavim drugemu dijaku;** da isto vprašanje ali nalogo postavi drugemu dijaku naredi 56,7% učiteljev redko, 26,7% pogosto in 1,1% vedno. 15,6% učiteljev tega ne počne.
- **Z vsemi dijaki razpravljam o tem, kaj je pravilno;** 44,8% učiteljev pogost z vsemi dijaki razpravlja o tem, kaj je pravilno, 13,8% jih to naredi vedno. Petina vseh učiteljev pa to naredi redko ali pa tega ne počne.
- **Spodbujam dijaka/e;** večina učiteljev pogosto (38,2%) ali vedno (34,8%) spodbuja dijake, 23,6% jih to počne redko in 3,4% nikoli.
- **Dijaku pojasnim, kaj se mora še naučiti in kako vaditi;** 43,8% učiteljev dijaku pogosto pojasni kaj se mora še naučiti in kako vaditi, 21,3% učiteljev to pojasnjuje vedno in 32,6% redko. 2,2% učiteljev tega ne počne.
- **Dijaku povem, kje lahko pobrska do dodatnih virih;** 43,8% učiteljev vedno in 21,3% učiteljev vedno pove dijaku, kje lahko pobrska do dodatnih virov. 32,6% jih to naredi redko 2,2% pa nikoli.

¹⁶ Stopnja odzivanja, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

- **Poskušam dijaka motivirati tako, da pokažem nezadovoljstvo;** malo več kot polovica učiteljev nikoli ne motivira dijakov z nezadovoljstvom in 39,8% učiteljev to počne redko. Tistih, ki to počno pogosto (5,7%) ali vedno (1,1%) je malo.

Tabela 30 ODZIVANJE UČITELJEV NA VRZELI V ZNANJU DIJAKOV (AR)

Načini odzivanja	Pogostost odzivanja ¹⁷				Aritmetična sredina
	1	2	3	4	
Postavim dodatno vprašanje, ki pomaga do pravilnega odgovora.	1	6	53	30	3,24
Dijaku pojasnim, kaj se mora še naučiti in kako vaditi.	3	17	37	34	3,12
Spodbujam dijaka/e.	3	21	34	31	3,04
Dijaku povem, kje lahko pobrska do dodatnih virih.	2	29	39	19	2,84
Dopolnim odgovor ali nakažem rešitev.	3	33	39	12	2,69
Z vsemi dijaki razpravljam o tem, kaj je pravilno.	4	32	39	12	2,68
Isto vprašanje ali nalogo postavim drugemu dijaku.	14	51	24	1	2,13
Poskušam dijaka motivirati tako, da pokažem nezadovoljstvo.	47	35	5	1	1,55

Izračun aritmetičnih sredin pokaže:

- da se učitelji, kadar dijak ne zna odgovoriti na vprašanje ali izpeljati delovne naloge, najbolj pogosto odzovejo tako, da **postavijo dodatno vprašanje, ki pomaga do pravilnega odgovora** (3,24),
- učitelji se pogosto odzovejo tudi tako, da dijaku **pojasnijo, kaj se mora še naučiti in kako vaditi** (3,12),
- naslednji pogost odziv je, da učitelji **spodbujajo dijaka/e** (3,04),
- sledi odgovor, da učitelji **dijaku povedo, kje lahko pobrska še po dodatnih virih** (2,84),
- učitelji se odzovejo tudi tako, da **dopolnijo odgovor ali nakažejo rešitev** (2,69) in
- da **z vsemi dijaki razpravljajo o tem, kaj je pravilno** (2,68) ali
- da **isto vprašanje ali nalogo postavijo drugemu dijaku** (2,13).

V zadnji sklop vprašalnika, ki se je nanašal na ocenjevanje znanja, smo vključili timsko ocenjevanje. Učitelje smo vprašali, kje vidijo največ možnosti za timsko ocenjevanje ter katere so po njihovem mnenju prednosti in slabosti timskega ocenjevanja.

¹⁷ Stopnja odzivanja, kjer 1 pomeni nikoli, 2 redko, 3 pogosto in 4 vedno.

Tabela 31 Možna področja timskega ocenjevanja

Področje	Število učiteljev
Pri projektnih tednih	67
Pri strokovnih vsebinskih sklopih	31
Pri integraciji ključnih kvalifikacij	17
Drugo	6

V zgornji tabeli so prikazani odgovori učiteljev na vprašanje, kje bi bilo po njihovem mnenju možno timsko ocenjevanje. Kot vidimo jih je kar 67 dejalo, da pri projektnih tednih, 31 pri strokovnih vsebinskih sklopih in 17 pri integraciji ključnih kvalifikacij. Odgovori pod drugo so se glasili, da bi bilo timsko ocenjevanje možno:

- glede na urnik (3x),
- pri učnih situacijah (2x),
- na zaključnem izpitu, poklicni maturi.

Prednosti in slabosti oz. ovire pri tiskem ocenjevanju:

Prednosti:

- Obravnavanje dijakov z več zornih kotov (12x),
- realnejša ocena (8x),
- ocenjevanje formalno in neformalno pridobljenega znanja (5x),
- večja medpredmetna povezanost (4x),
- medsebojno komuniciranje (3x),
- dijaka lahko ocenimo bolj celovito (3x),
- objektivnost ocene (3x),
- povezava znanja, v vpogled v druga področja (2x),
- uporabnost znanja (2x),
- posredna kontrola učitelja in s tem njegovo zavzeto delo,
- širši pogled na problem,
- dijak lahko z enim izdelkom pridobi več ocen,
- pomoč boljših dijakov slabšim,
- enaki kriteriji za vse dijake,
- različni kriteriji,
- kompletna ocena pri VS,
- navadimo dijake na skupinsko delo,
- vsi so uspešni,
- strokovnost,
- soglasnost-kompromis,

- različni pojmi o tem, kaj je pomembno,
- točno opredeljena znanja, ki jih mora dijak znati,
- vsak dijak se odlikuje na različnih področjih - če mu pri enem sklopu ne gre, je lahko pri drugem ravno obratno - ga ne zaznamujemo s slabo oceno,
- ocenjuje se doseženo znanje,
- koristna in popolna povratna informacija,
- boljša motivacija,
- začneš iskati znanje svojega predmeta na področju, kjer je dijak dober,
- večja kvaliteta poučevanja,
- dijak ima boljši pregled na dosežene kompetence,
- resnejši pristop dijaka k opravljanju svoje obveznosti,
- boljši vpogled v širino znanja,
- motivacija dijaka,
- nevarnosti pri projektnem delu,
- bolj stvar praktičnega pouka in strokovnih sklopov,
- nimam izkušenj s to obliko ocenjevanja.

Slabosti:

- usklajevanje različnih mnenj/ocene (8x),
- načrtovanje in izvedba (urnik) (6x),
- časovno bolj obremenjujoče (določiti termin za vse učitelje) (6x),
- veliko administracije (5x),
- koordinacija (4x),
- prostorska problematika (3x),
- različni pogledi profesorjev (3x),
- manj uspešni dijaki se lahko skrivajo za uspešnimi, zato ne pride do napredovanja kot pri klasičnem individualnem delu (2x),
- več medsebojnega usklajevanja,
- usklajevanje več učiteljev o oceni vzame več časa,
- čas, ki je potreben za uskladitev oz. oblikovanje ocene,
- sestankovanje,
- težka opredelitev po ločenih predmetih,
- različna področja stroke se združujejo v eni oceni,
- večja trema dijaka,
- ocene ne moremo združevati,
- izdelati kriterije, pripravljenost učiteljev,
- večja odgovornost učitelja - varnost pri delu,

- Različni kriteriji (osebnosti),
- Vsaka stvar se ne da timsko ocenjevati,
- nevoljnost nekaterih članov,
- strokovni predmeti nimajo literature in ne vem kaj dijaki obravnavajo,
- možnost dogovora le z nekaterimi,
- Stroka - le poznavalec stroke in predmeta pozna količino in vrsto snovi, m.s.
- oprema,
- nimam izkušenj s to obliko ocenjevanja.